Nosaukums: Austrālijas Latvietis;
Izdošanas datums: 12.07.1968; Izdevuma numurs: 939;

NEDĒĻAS PIEZĪMES

Par ko sašutumā nesen gandrīz iekliedzās DV Austrālijas valdes vanadžu nozares vadītāja Irma Dance Adelaidē?

Paklausīsimies, ko viņa pastāsta un tad sapratīsim, cik ļoti liels iemesls šoreiz bijis uztraukties: „Nesen skatījos televīzijā Monaša universitātē Melburnā notikušās diskusijas par tematu: Vai aiz dzelzs priekškara ir brīvība? Kad komūnistu partijas vadītājs — viņa vārds laikam bija Tafts — teica, ka aiz dzelzs priekškara tautas nav tik attīstītas, lai tām dotu preses brīvību, es gandrīz iekliedzos: kādas ačgārnības gan var runāt!"

★

„Es mācos tik daudz, kā to savā mūžā vēl nekad neesmu darījusi," — saka Melburnas latviete, kas studē Monaša universitātē, — „jo gribu iespējami ātrāk beigt šo universitāti un tikt no turienes projām."

Kā redzams, tad Monaša universitātes traču taisītāji pašiem negribot paveic arī svētīgu darbu — iespaido apzinīgo studentu mācīšanās gribu pozitīvā virzienā: šie studenti cenšas ātrāk pazust no saduļķotās vides.

★

Kad mūsu architekti tautiešiem plāno jaunas ģimenes mājas, tad lielākā runāšana sanāk ar šo jaunceltņu nākamajām saimniecēm. Tā kā par dāmām vispār var teikt tikai labu vārdu, tad nemaz nav ko brīnēties, ja tās reizēm ir gudrākas arī par architektiem viņu specialitātē. Latviešu architekts Sidnejā nesen dabūja „apštopēt" jaunas mājas projektu par vairāk nekā 2 nedēļām tikai tāpēc, ka jaunā namīpašniece nespēja izšķirties par to, cik un kur būvei vajadzētu logus.

Liekas, ka pašreizējā gadsimtā tas nebūt nav tik svarīgi, bet citādi gan būtu bijis patālākā pagātnē. Vēl 19. gadsimtā Anglijā logu daudzums apliecināja nama īpašnieka bagātību. Adelaides latvieši ar savu bezlogaino sabiedrisko namu tolaik liktos gluži kā nabagi. Viņi gan sveikā tiktu cauri bez nodokļiem, jo vēl priekš apmēram 100 gadiem Anglijā par māju ar 6 vai mazāk logiem nodoklis bija 8 šiliņi, par 7 logiem 1 mārciņa, 8 logiem 1 mārc. 13 šil. u.t.t. Tiesas žūrijās toreiz (ar 1825. gadā izdotu likumu) varēja iekļūt tikai tādi cienījami pilsoņi, kas dzīvoja mājās ar ne mazāk kā 15 logiem.

★

Krietnu tautiešu mājā Melburnā turpinās nesen sāktais „sapņu karš": kundze apgalvo kungam, ka viņa redz krāsainus un ne melnbaltus sapņus, bet kungs tam netic, jo esot taču zināmi tikai nekrāsaini sapņi. Jāsaka tā: diez', ko raksta sapņu grāmatās? Var arī vēl jautāt: vai jūsu sapnis pagājušajā naktī bija krāsains?

Izskatās, ka mēs ejam cauri pasaulei visumā maz uztverdami tās krāsainību, un šajā ziņā lielāks izņēmums varētu būt tikai gleznotāji. Tādā sakarībā pieņemts, ka arī mūsu sapņi galvenokārt ir bezkrāsaini, un krāsas parādās tikai sevišķi „svarīgos" gadījumos — sapņus sākot vai arī īsi pirms atmošanās.

★

Mūsu dzīvīte.

Kad nesen nācās būt pie viesību galda latviešu mājā, tad blakus sēdētājs lūdza, lai neiemigšanas dēļ viņam reizi pa reizei iebikstot sānos. Kas bija noticis? Galda kaimiņā sirds stiprināšanas tablešu vietā pārskatīšanās dēļ izrādījās ieņēmis miega tabletes.

— Tas ir kā glaimojoši, tā parasti, ka Austrālijas latvieši savās darba vietās tiek arvien uz augšu. Nule savu karjēru šajā ziņā atklāja Melburnas tautietis: viņš sācis darbu dāmu kurpju fabrikā, bet tagad jau strādā uzņēmumā, kur gatavo dāmu zeķes un dienās cer tikt vēl tālāk uz augšu. — Mazliet tā kā ar novēlošanos jau nu ir, bet tomēr: daudz laimes Austrālijas saimnieciskajā jaungadā —1968.-69.! Vai ienākuma nodokļu kungi jums šoreiz daudz atmaksās atpakaļ?

Ansis Sirmais.

Sudraba un dzintara rotas

LIELĀ IZVĒLĒ

LATS

64 Elizabetes ielā, 8. stāvā, Melburnā. Telefons 63 4323.

Atvērts katru dienu no pl. 9—17.00, sestdienās 9—12.

KĀRLIS NICIS

Lieli un mazi notikumi

STARP AUSTRĀLIJAS LATVIEŠIEM

● Latviešu sadraudzīgās biedrības (Latvian Friendly Society) dibināšanu Melburnā ierosinājis A. Proda vadītais turienes Latviešu savstarpējais palīdzības fonds, ja vien sanāktu pietiekams biedru skaits. Šādām sadraudzības biedrībām, kas reģistrējamas pie Viktorijas valdības, ir tiesības saņemt un izmaksāt dalībniekiem valsts pabalstus kā arī noorganizēt dažādas apdrošināšanas šemas par samērā zemām likmēm. Jaunās organizācijas dibināšanu jau atbalstījusi arī prāv. A. Grosbacha aprūpētās Melburnas ev. lut. latviešu draudzes valde. Dalībnieki piesakāmi A. Prodam (327 Bourke St., Room 801, Melbourne, Vic. 3000) vai prāv. A. Grosbacham.

● Šogad ļoti labi sadarbojas DV Melburnas nod. abas latviešu tautisko deju kopas — Daugavieši un Sakta. Vai šī sadarbība varbūt beigsies ar minēto grupu apvienošanos? Jau apvienoti tās 21. jūnijā uzstājās MLB Jāņu ballē un kopā dejos arī Sprigulīšu sarīkojumā 20. jūlijā Kanberā. Bez tam abas grupas, šoreiz gan katra ar savu vārdu, 12. jūlijā piedalīsies Melburnas baltiešu apvienības ballē un 27. jūlijā Balaratas Atspolītes 5 gadu darbības atceres sarīkojumā.

● AL 14. jūnija n-rā minētā jaunā Sidnejas latviešu ārste ir Velga Mairita Bērziņa.

● Svētdienas pēcpusdiena Baložu krogū, — tādu nosaukumu Melburnas tautisko deju kopa Daugavieši izvēlējusies savam 3. gadskārtējam sarīkojumam, organizējot to 9. augustā kopā ar otru deju kopu Saktu. Iestudējuma tematam ņemti ap gadsimtu maiņu Latvijā notikušie „danču vakari" svētdienās. Par Baložu krogu pārvērtīsies J. Baloža apsaimniekotais Melburnas latviešu nams. Dziedās DV Melburnas nod. dubutkvartets Kursa J. Pomera vadībā. Laikmetīgus dialogus raksta Baiba Metuzale. Par dekorācijām rūpēsies Jānis Laduzāns.

● Tautietei Emmai Kauliņai 29. jūlijā Melburnā piepildīsies 90 mūža gadi. Viņa nekad nav redzējusi savu tēvu, kas jau pirms tagadējās deviņdesmitgadnieces piedzimšanas aizsaukts uz krievu - turku karu, no kurienes vairs nav atgriezies. Māmuļai, kurai no 7 bērniem pieci vēl dzīvo, ir arī 14 mazbērni un 9 mazmazbērni.

Seniora jubileja

KĀRLIM NĪCIM SIDNEJĀ PIEPILDĀS 80. MŪŽA GADS

Ne viens vien Austrālijas latvietis no Penanthilsa dzelzceļa piestātnes pa stāvo Stīvensa ielu kāpis līdz 61. numuram, kurā jau 30. gadu dzīvo Sidnejas latviešu seniors Kārlis Nīcis. Vairumam bijusi kāda rūpe vai vajadzība — jāmeklē jauna darba vieta, jāpārtulko un jāapliecina dokumenti, jāaizņemas dziesmu notis, jāpalūdz kumelītes vai salauzto siržu stādiņi. Bet ne mazums gājuši draudzības kopšanai, plašā dārza apbrīnošanai, īstas kurzemnieku skābputras nogaršošanai un medus rauša uzkošanai. Jāatzīstas, ka manas viesošanās ieskaitāmas abās grupās, pie kam trīs reizes esmu kāpis Stīvensa ielas kalnā, lai rakstītu jubilejas rakstu. Šoreiz arī, jo Kārlis Nīcis 18. jūlijā kļūst 80 gadus vecs.

Nebūtu jābrīnas, ka K. Nīcim, tāpat kā visiem māksliniekiem, ir laikrakstu un žurnālu izgriezumu un programmu albums, kur iespiestas liecības stāsta par aizvadīto. Jābrīnas par to, ka latviešu mākslinieks no tālās, mazās ziemeļu zemes bijis tik ievērojams un pazīstams Austrālijas mūzikas dzīvē. Viņa attēls rotā radio, operu programmas, kad Džonas Hamonđas vārds iespiests programmas beigās. Koncertos vienmēr atrasta vietiņa latviešu komponistu darbiem. 1928. g. 2BL radiofonā pirmo reizi ēterī pāri Austrālijai skanēja pazīstamā tenora dziedātās latviešu dziesmas.

Kārlis Nīcis, pēc atgriešanās 1920. g. ar Imantas pulku no Vladivostokas Rīgā, iestājas operas korī un sāk studijas konservat. pie bijušā Pēterpils Marijas teātra tenora Eižena Vittinga. Konservatoriju beidz 1925. gadā, būdams jau pazīstams operas solists, skatītāju un kolēgu iecienīts. Viņa dzīves priecīgo raksturu un dziedātāja talantu atmiņu grāmatās piemin nevien Mariss Vētra un Jānis Mediņš, bet pat Ādolfs Kaktiņš. Tad notiek nelaime operas mēģinājumā un 3 mēneši jāpavada Sarkanā krusta slimnīcā ārstējot ceļgalu. Ar nelielu kultūras fonda pabalstu gadu pavadījis Itālijā un papildinājies dziedāšanā, K. Nīcis cer atsākt darbu operā, bet direktors Jozus piedāvā uzstāšanos tikai atsevišķās izrādēs. Sarūgtināts, pazemots, parādos līdz kaklam, dziedonis izšķiras doties uz Austrāliju.

„Dūšas bija daudz," atceras K. Nīcis. „Toreiz, 1928. g., mēmais kino bija kalngalā un filmas starpbrīžos rīkoja mākslinieku koncertus. Dziedājām operu ārijas lielu orķestru pavadījumā. Apbraukāju visu Austrāliju un Pertā pat piedalījos radiofona atklāšanā. Pelnīju 20 — 25 mārciņas nedēļā. Maksāju parādus Latvijā un krāju naudu atceļam. Tad parādījās skaņu filma un es, līdz ar daudziem austrāliešu dziedātājiem un mūziķiem, biju bezizejā."

Latvieša sīkstums tomēr uzvarējis. Sācis grāmatveža darbu pie N. McLeoda, viņš vēlāk, K. Nīča aicināts, uzņēmies Latvijas konsula pienākumus. Līdztekus laiku pa laikam dziedāts angļu un itāliešu ceļotājās operās, klubos, radiofonā un kādu laiku vadījis savu dziedāšanas studiju. 1937. g. 8 mēnešus dziedājis Jaunzēlandē. Daudz laika veltījis latviešu apzināšanai un organizēšanai, cik nu mūsu tautiešu Sidnejā un apkārtnē bijis. Kara laikā bijis vēl grūtāk, jo austrālieši raudzījušies aizdomīgi uz ārzemniekiem, pie kam Nīcis vācu operu ārijās dziedājis vāciski un oriģinālvalodās itāļu, krievu un latviešu dziesmas.

Par šiem gadiem Austrālijas Latvietī rakstījis pats dziedonis, plašāk pastāstot par Latvijas konsulāta darbu un Sidnejas latviešu kluba rosību. Jubilejas gadījumā jautāju, kā viņš pats, agrāk bijis Kultūras fonda un Kultūras dienu vadītājs, vērtē pašreizējo kultūras un sabiedrisko dzīvi Sidnejā.

„Tie, kas grib būt latvieši, var tādi palikt. Neviens nespiež uz vienu vai otru pusi. Manā laikā latviešu bija maz, vairums jūrnieki, bet tie paši visi pazuduši, tikai Spuravu redz sarīkojumos. Domāju, ka biedrību un sarīkojumu par daudz. Nedrīkstam sadalīties. Otrkārt, jādomā, kā pārvarēt koru dilšanu. Tur vajaga jauno. Nav iedvesmes. Varbūt jaunatnes koris. Jaunatne sekotu, ja būtu, kas aizrauj. Ar krogus atvēršanu latviešu namā nebūs līdzēts."

Jubilārs saka, ka nekad pats nav bijis iereibis, ne smēķējis, kas nenoliedzami palīdzējis saglabāt labu veselību. Viņš pratis priecāties un nīkt, piemēram, Rīgas mākslinieku klubā, bez šņabja glāzītes cilāšanas. Vēl tagad Līgo vakarā K. Nīcis ir priecīgākais Jāņu bērns un skaļākais līgotājs. Agrāk, kad nebijuši latvieši, pratis iegūt austrāliešu draugus, jaukus cilvēkus. „Tagad galvu lauzošu rūpju nav. Dzīvoju pieticīgi, jo kā pensionārs nevaru visu atļauties. Liels palīgs ir sieva Mārīte. Dārzā daudz darba. Arī recenzijas rakstot paiet viena, otra diena. Visu mūžu esmu bijis pilns ar latviešu spēku. Tēvs man bija mežsargs, augu mežsarga mājā. Kad biju 11 g. v., iepirku savu meža gabalu. Līdām līdumu un pirmo cēlām riju. Kamēr uzcēla istabu, dzīvojām meža būdā. Toreiz sakrāju spēku visam mūžam un iemīlēju mežu, kokus un puķes."

No tiem laikiem jubilāram pielipusi nedziedināma kaislība — sēņošana, ko nelabojami piekopj vēl tagad Zilo kalnu priežu jaunaudzēs. Latvijā no aizvadītajiem 80 mūža gadiem aizritējuši 34, Krievijā 5, Itālijā 1 un Austrālijā puse mūža. Jautāts, vai tagad, mūža vakarā nav jānožēlo pārsteidzīgais solis 1928. gadā, sevišķi, ka pameta balto operas namu, jubilārs ilgi klusē un raugās pie sienas novietotajā J. Rozentāla Siena pļaujā. „Jūtu, ka esmu rīkojies netaktiski.

Beigas 4. lappusē.

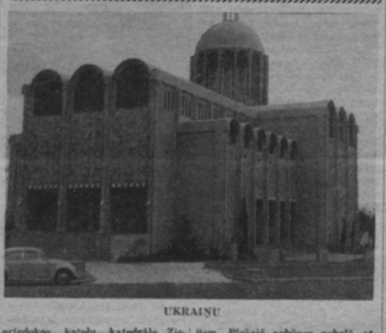

UKRAIŅU ortodokso katoļu katedrāle Ziemeļmelburnā, ko pašu spēkiem uzcēluši ukraiņu draudzes apm. 2000 locekļi. Katedrāle, ko ukraiņu bīskaps Ivans Bačko iesvētīja 1967. gada 3. decembrī, izmaksājusi vairāk nekā $250.000. Tā veidota īsti grandiozā stilā, ar augstiem, velvētiem griestiem, mozaikas grīdu, krāsaino stiklu logiem, un tajā vietas ap 500 dievlūdzējiem. Plašajā apbūves gabalā atrodas vēl mācītāja māja un baznīcas kanceleja. Katedrāles celšanas priekšdarbi sākti jau 1958. gadā, kad tai pamatakmeni iesvētīja ukraiņu archibīskaps N. Ručko. Bez katedrāles ukraiņiem Melburnā ir arī vēl otra pašu celta baznīca, kaut ukraiņu skaits šai pilsētā ir mazāks nekā latviešu daudzums.